

AVARIJOS TYRIMO AKTAS

_____
 PZL104 "WILGA-35A"
 _____
 orlaivio tipas
 LY-AGE
 _____
 nacionalinis ir registracijos ženklas
 Vilniaus aeroklubas
 _____
 savininkas, naudotojas

Paluknės aerodromas, Trakų raj.
 _____
 vieta

2000 04 21
 _____
 data

Tyrė komisija, paskirta _____ CAI direktoriaus
 asmens, paskyrusio komisiją, pareigos
 įsakymu Nr. 9 _____ 2000 04 25

Komisijos sudėtis:

Pirmininkas _____
 _____
 pareigos, vardas, pavardė

Pirmininko pavaduotojas _____
 _____
 pareigos, vardas, pavardė

Komisijos nariai _____
 _____
 pareigos, vardas, pavardė

_____
 _____
 pareigos, vardas, pavardė

_____
 _____
 pareigos, vardas, pavardė

_____
 _____
 pareigos, vardas, pavardė

Tyrimo atlikimo terminai:

pradžia _____ 2000 04 21
 _____
 pirminio pranešimo data

pabaiga _____ 2000 05 25
 _____
 akto pasirašymo data

Tyrime dalyvavo: _____
 _____
 išvardinti ministerijų, įstaigų, įmonių, organizacijų atstovus

1. Faktinė informacija

1.1. Skrydžio eiga

2000 04 21 Paluknės aerodrome lėktuvu W-35A, reg. ženklas LY-AGE buvo atliekami treniruočių skrydžiai. Meteorologinės sąlygos skrydžiams buvo palankios. Apie 14.00 val. vietos laiku buvo atliktas lėktuvo W-35A, reg. ženklas LY-AGE, apskraidymas, pilotai [redacted] ir [redacted]. Toliau buvo vykdomi treniruočių skrydžiai. Apie 15.30 val. vietos laiku, vykdant 6-ąjį skrydį, pilotas [redacted], po tūpimo, jau riedant žeme, lėktuvas staiga ėmė krypti į kairę. Pilotas pastangos išlaikyti riedėjimo kryptį nedavė rezultatų. Išcentrinės jėgos veikiamas, lėktuvas dešiniu sparnu ir stabilizatoriumi kabino gruną, stabtelėjo ir, pasisukęs apie 90° į kairę, sustojo.

1.2. Avarijos pasekmės žmonėms

Avarijos metu žmonės nenukentėjo.

1.3. Avarijos pasekmės orlaiviui

Avarijos metu apgadintas lėktuvas. Variklis – nepažeistas.

1.4. Žala tretiesiems asmenims, turtui

Avarijos metu tretieji asmenys nenukentėjo ir žala jų turtui padaryta nebuvo.

1.5. Duomenys apie įgulą

Pilotas – [redacted], Lietuvos Respublikos pilietis.

Licencija – [redacted], galioja iki 2001 01 31.

Turi lėktuvų AN-2, JAK-18T, W-35A, bei sklandytuvų piloto-instruktoriaus kvalifikacijas, bei leidimus vizualiesiems skrydžiams, sklandytuvų išvilkimui ir tūpimui į aikšteles, pasirinktas iš oro.

Bendras skraidytų val. Skaičius – 7721 val.

Iš jų per paskutines 90 parų skraidė – 00.46 val.

Bendras skraidytų val. Skaičius lėktuvu W-35A – 2191 val.

Iš jų per paskutines 90 parų skraidė – 00.46 val.

1.6. Duomenys apie antžeminių tarnybų personalą

Piloto sąveikos su antžeminių tarnybų personalu nebuvo ir įtakos avarijai neturėjo.

1.7. Duomenys apie orlaivį

Tipas – bendrosios paskirties

Nacionalinis ir registracijos ženklas – LY-AGE

Serijos Nr. 18840793

Gamintojas – Varšuva (Okence), Lenkija

Pagamintas – 1984 m.

Skraidyta val. – 1147 val.

Remontų skaičius – neremontuotas

Resurso likutis – 225 val.

Paskutinis periodinis aptarnavimas (50 val) – 1999 05 24

Paskutinis operatyvus aptarnavimas – 2000 04 14

Degalų kiekis bakuose po avarijos – 100 Ltr.

Alyvos (MS-20) kiekis bake – 15 ltr.

Masė – 940 kg
Leista pakilimo masė – 1350 kg
Leista centruotė – 22.4 – 44 %VAS

Tinkamumo skraidyti pažymėjimas Nr. 00201, išduotas CAI 1992 05 04, galioja iki 2000 08 08.

Registracijos pažymėjimas Nr. 00201, išduotas CAI 1992 05 04.

Variklis AI-14-PA
Serijos Nr. KA817571
Avarijos metu variklis dirbo ir pažeistas nebuvo.

Oro sraigtas
B530-D11, serijos Nr. 330377
Avarijos metu pažeistas nebuvo.

1.8. Meteorologinė informacija

2000 04 21 d. meteorologiniai duomenys

Trakų Vokė 14.00 val. vėjas 300° 5m/s, matomumas 10 km, giedra

Varėna 14.00 val. vėjas 020° 5m/s, matomumas 10 km, giedra

Trakų Vokė 17.00 val. vėjas 040° 5m/s, matomumas 10 km, giedra

Varėna 14.00 val. vėjas 020° 3m/s, matomumas 10 km, giedra

1.9. Duomenys apie ryšio, navigacijos tūpimo ir skrydžių valdymo įrangą, jos tvarkingumą bei panaudojimą.

Šios įrangos darbas avarijai įtakos neturėjo.

1.10. Duomenys apie aerodromą.

Aerodromo pavadinimas	Paluknio
Aerodromo vieta	28 km į pietvakarius nuo Vilniaus AKT
Aerodromo priklausomybė	Vilniaus aeroklubas
Aerodromo kategorija	1A
KTT duomenys	KTT MK=180°-360° 1000x100 m, gruntas
	KTT MK=60°-240° 700x100 m, gruntas

Aerodromo registracijos ir tinkamumo naudoti pažymėjimas Nr. 8, galioja iki 2000 06 19 d.

Avarijai įtakos galėjo turėti KTT MK-60° pradžioje esantis gruntas-priesmėlis, apaugęs silpnai išsišaknijusia velėna, kas įtakojo mažai efektyvų stabdymą.

1.11. Duomenys apie orlaivio savirašį

Lėktuve yra įmontuotas barospidografas.

1.12. Duomenys apie nuolaužas ir smūgio charakterį.

Sukimosi metu sparnu ir stabilizatoriumi palietus žemę lėktuvo konstrukcijai buvo konstatuoti sekantys pažeidimai:

1. Lūžęs dešinys sparnas degalų užpylimo angos vietoje. Lūžio vietoje sparnas užsiritęs į viršų maždaug 20° kampu.

- 2. Sparno lūžimo vietoje deformuotas užsparnis.
- 3. Deformuotas dešiniojo sparno galinis apvadas.
- 4. Lūžio vietoje deformuotas priešsparnis.
- 5. Lūžusi sparno dalis deformuota.
- 6. Deformuotas stabilizatoriaus dešinės pusės galas.
- 7. Deformuota aukštumos vairo dešinė pusė.
- 8. Iškritęs dešinių durelių stiklas.

1.13. Medicinos ir patalogoanotominiai duomenys
 Avarijos metu pilotas nenukentėjo, medicinos tyrimai atliekami nebuvo.

1.14. Duomenys apie gaisrą.
 Avarijos metu gaisro nebuvo.

1.15. Saugos faktoriai
 Lėktuvo krėslai, jų tvirtinimo mazgai ir diržai smūgio metu pažeisti nebuvo. Pilotas buvo užsisėgęs saugos diržus.

1.16. Duomenys apie atliktus bandymų ir tyrimų rezultatus
 Buvo apklausti liudininkai ir apžiūrėti lėktuvo pažeidimai. Konstrukcinių gedimų, galėjusių turėti įtakos avarijai, nenustatyta.

1.17. Informacija apie organizacijas ir administracinę veiklą.
 Lėktuvas W-35A LY-AGE priklauso Vilniaus aeroklubui, [pilotas] yra šio klubo narys.

2. Analizė

Analizuojant surinktus duomenis nustatyta, kad paskutiniame žemėjimo etape virš miškelio, nepastovaus vėjo ir blaškos sąlygomis, lėktuvas pateko į vertikalų vėjo gūšį. Pilotui pavyko normaliai nutupdyti lėktuvą, bet, prariedėjus žeme apie 20-30 m (lėktuvo tūpimo rida 220 m) lėktuvas pateko į kitą besikeičiančios krypties vėjo gūšį. Nustatyta maksimali šoninė vėjo dedamoji šiam lėktuvui yra 3 m/s. Pasikeitus vėjo kryptčiai, ši riba buvo viršyta, vėjo stiprumas prie žemės siekė 5 m/s.

Pilotui nebeužteko lėktuvo vairų kryptčiai išlaikyti ir atsiradusiam sukimo momentui kompensuoti. Įtakos turėjo ir aerodromo gruntas. Avarijos vietoje (priesmėlis, apaugęs silpnai išsišakojusia velėna) – užstabdytas dešinys pagrindinės važiuoklės ratas laukiama rezultato nedavė.

Krypdamas į kairę ir išcentrinės jėgos veikiamas lėktuvas dešiniu sparnu ir stabilizatoriumi kabino gruntą.

3. Išvada

Avarijos priežastis-netikėtas lėktuvo patekimas prariedėjimo metu į prie žemės besiformuojantį termiką.

Komisija:

